

GLASBA.

»Oljki«. — Trije koncerti »Glasbene Matice«.

Simon Gregorčičevo pesem »Oljki« smo že do sedaj cenili kot eno najlepših slovenskih pesnitev. Še bolj pa se nam je priljubila in k srcu prirasla, odkar jo je kot veliko kantato za soli, zbor in orkester uglasbil naš neumorno delavni in od leta do leta napredujoči P. Hugolin Sattner.

Samo dve leti sta pretekli, kar nam je Sattner podal prvi slovenski oratorij »Vnebovzetje Device Marije«; danes imamo v rokah v vzornem klavirskem izvlečku in smo tudi že v treh izvrstno uspelih koncertih »Glasbene Matice« slišali njegovo najnovejše delo, kantato »Oljki«. Da bo »Oljki« izgledala bolj moderno kot oratorij, to smo s sigurnostjo pričakovali; vendar glasbeni napredek, kakor se poraja v »Oljki«, nas je resnično presenetil. Dasi vedno isti ljubeznivi melodik kot vseskoz do sedaj, ubira Sattner v kantati »Oljki« v pretežni večini nove, današnjemu glasbenemu naziranju primernejše strune, hodi novo, na širši in prostejši podlagi zasnovano smer ter postane za res modern, to pa v dobrem pomenu besede. Ta Sattnerjeva skladba je vzorno, dovršeno delo, ki v njem ne najdemo več nikakega nepotrebnege balasta, ampak samo jedro; vsaka nota je na svojem mestu. Razdelitev v tri dele je jako srečno zamišljena, glasbena invencija kar mogoče bogata, harmonije nikoder vsakdanje, instrumentacija krasna, jako slikovita. »Oljki« je sedaj krona Sattnerjevih skladb, pa tudi krona naše glasbene literature. Jako umestno ima skladba poleg izvirnega slovenskega besedila podložen tudi nemški prevod, ki ga je oskrbel profesor Funtek. In če bi se bil oskrbel in podložil, recimo, še angleški ali francoski tekst, bi tudi to ne bilo odveč. Saj skladba »Oljki« zasluži, da najde pot v širši svet, da zanjo zvedo, jo slišijo in uživajo tudi tuji narodi, ter tako ž njo vred spoznajo in se prepričajo o visoki glasbeni kulturi Slovencev.

Delo natančneje popisovati ne nameravam, ker je itak vsak izobraženec sigurno bral dr. Mantuanijeve »Vodilni misli« in E. Hochreiterjevo analizo, ki ju je »Glasbena Matica« poleg drugih, Gregorčičevo pesem in Sattnerjevo skladbo pojasnjujočih črtic o priliki »Oljkinih« koncertov izdala v posebni knjižici.

Trije koncerti, v aprilu 1914, v katerih je »Glasb. Matica« izvajala to izvirno slovensko glasbeno delo, so — kakor že rečeno — izvrstno in prav častno uspeli. Bili so zopet nekaj dogodek in praznik za Slovence. V teh koncertih se je v prvi vrsti odlikoval — kakor po navadi — pevski zbor »Glasbene Matice«, ki je svojo dosti težko nalogo izvedel gladko in navdušeno. Komu ni ostalo v spominu sprva nežno prijazno, potem pa mogočno veselo pozdravljanje in proslavljanje oljke! Ali pa mični ženski zbor, obkrožen od violin in flavtnih trilcev, pozneje zopet silno izraziti moški zbor, pripovedujoč in premišljajoč o vesoljnem potopu! Koga ni do dna duše pretresel veličastni unisono koncem prvega dela »Simbol miru

si tudi nam«, oprt na markantne, široko raztegnjene harmonije v orkestru? Pri teh koncertih sem dobil vtis, da je to mesto sploh najimpozantnejše v celi kantati, ali če to ne, da ga v impozantnosti vsaj nobeno drugo ne presega. Tu je imel lahko vsakdo priliko na lastna ušesa se prepričati, kak izreden učinek napravi ravno mogočno, v moških in ženskih glasovih združeno enoglasno petje z istotako mogočnim večglasnim spremljanjem. Tudi v drugem delu, ki je — mimogrede omenjeno — najlepši in najslikovitejši od vseh, in v tretjem je zbor svoje, dasi ne več tolikanj obsežne, a vendar krasne partije jako dobro izvedel.

Velike vloge imajo v »Oljki« trije solisti: sopran, alt in bariton. Najobsežnejšo, baritonsko vlogo je imel domačin g. Ivan Lev ar, sedaj operni pevec v Aachenu, ki je pel lepo in občuteno. Da žal semtertje ni mogel prodreti v taki moči kot bi bilo potreba, je kriva vloga, oziroma tisti, ki so mu to vlogo odmerili: vloga je pač pisana za krepak, obsežen bas in ne za bariton. Solistka gospa Fanetta Hermsdorf-Bilino va, rodom Ljubljancanka, sedaj koncertna pevka v Karlsruhe, ima dobro šolan, dokaj krepak in prijetno doneč sopran, ki se ji v srednjih legah bolje razvija nego v višini. Svojo vlogo je splošno prav dobro pogodila. Omeniti pa moramo, da je par mest v njeni vlogi, ki jih je primeroma nekoliko bolj s trudem zapela, zares kočljivih in ne ravno hvaležnih. To sta sledeči dve:

I. del, stran 20.

o - živ-ljaš nam te - les - no moč;
 pro - ga - njaš zluč-jo tem - no noč.

in II. del, stran 44.

Skoz o-kna solnce bož-je li - je,
 a bolj še soln-ce sre-če si - je

Pri drugem in tretjem koncertu, kjer je gospa Hermsdorf nastopila pred kantato v samostojnih točkah, in se ji je glas pri tem kolikortoliko razgibal in rutiniral, sta se ji tudi prej omenjeni kočljivi mesti bolje posrečili. Najhvaležnejšo vlogo je imela altistinja gđ. Cenka Severjeva, članica pevskega zbora »Glasbene Matice« in frančiškanskega cerkvenega

pevskega zbora. Izvedla jo je izvrstno. Njeno sveže, voljno in z iskrenostjo prepojeno petje nas je naravnost ganilo. Kolikor mi je znano, je med solisti, ki so nastopili v »Oljki«, najbolj ugajala.

Orkester c. kr. pešpolka Albert I. kralj Belgijcev št. 27, pomnožen z nekaterimi člani »Glasbene Matice« in harfenistinja iz Gradca, je igral vobče zelo fino.

Kantato »Oljki« je z veliko požrtvovalnostjo nastudiral in jako sigurno vodil gosp. koncertni vodja Matej Hubad.

Ob začetku prvega koncerta je izvajal orkester E. Hochreiterjevo »Dyoniziško uverturo«, bodisi v absolutno glasbenem, kakor tudi instrumentacijskem oziru krasno, zmerno moderno delo, ki drži poslušalca v živem zanimanju in napetosti od prvega do zadnjega takta. Uvertura se je pod vodstvom koncertnega vodje g. Mateja Hubada izvajala precizno in vzneseno.

Ob začetku drugega koncerta je pela gospa Hermsdorf-Bilinova veliko arijo »Ocean silni« iz K. M. Weberjeve romantične opere »Oberon« s spremljanjem orkestra. Žela je zanjo mnogo zaslužene pohvale.

Pri tretjem koncertu smo pred izvajanjem glavne koncertne skladbe slišali nekoliko samospევov s klavirjem. Gospa Hermsdorf-Bilinova je zapela veličastno Hummelovo »Aleluja«, dr. Gojmir Krekove »Misli« in »Intermezzo« ter Lajovi-

čevo »Pesem o tkalcu«. G. Levar pa si je izbral sledeče pesmi: Lajovičevo »Bujni vetri v polju« in »Mesec v izbi«, Gerbičevo »Kam« in Krekovo »Pogodbo«. Zadnjo, v narodnem tonu zloženo in jako efektno skladbo je moral ponoviti. Pri teh pesmih se je g. Levar vsekako pokazal izrednega pevca in umetnika, ki mu treba čestitati.

Tako smo torej doživeli v Ljubljani zopet tri prav lepe koncerte. Slovenska glasbena umetnost je storila velik korak naprej.

Alojzij Mihelčič: **Marijina hči pri mizi Gospodovi**, za ženski zbor z orglami. Op. 18. Založil skladatelj, organist v Metliki. Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani, 1914. — Cena izvodu 75 vin., pet komadov stane 3 K. — Te tri preprosto zložene, a lepe evharistične napeve toplo priporočamo, zlasti Marijinim družbam. Pesmi se dobe v Katoliški bukvarni v Ljubljani in pri g. skladatelju.

Janko Žirovnik: **Narodne pesmi za mladino**. III. stopnja. Lastnik in založnik Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta. V Ljubljani, 1914. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — Cena 20 vin. — Zbirka obsega dvajset zelo mičnih in otrokom primernih narodnih pesmi. Tudi odraslim bo zbirka kot nekaka zakladnica priljubljenih narodnih pesmi dobrodošla.

Stanko Premrl.

TO IN ONO.

Mohorjeva družba

je sklenila, kakor poročajo iz Celovca, ugoditi splošni želji in revidirati svoje delovanje. Odbor skliče v kratkem anketo večjega obsega, ki bo imela namen, poiskati vzroke, vsled katerih izgublja — po mnenju mnogih — družbeno književno delo zadnji čas ugled in upliv, ter začrtati okvir književnega programa za prihodnost. — Vsi prijatelji Družbe bodo te njene namere gotovo iz srca veseli in je le želeli, da jo odbor izvrši čimprej.

Anton Medved v pismih.

Priobčil F. S. F.

Na Breznici, 12. 12. 05.

Dragi France!

Ali prevzameš Ti oceno mojih poezij za Slovenčev podlistek? Omenil bi tudi naslovne strani, zato Ti pošiljam Vavpotičevo pismo, da Ti pomore k boljši razumevi te lepe slike. Prosim Te kot intimnega prijatelja, da »vzdigneš« kake primerne kritike za druge liste. Lahko umeš, da je zame najboljšje, če stojim povsem v ozadju. Jaz se sicer ne bojim manj ugodnih sodeb, ker zares nisem zaljubljen v svoja dela, vsaj v mnoga ne, vendar so ugodne cene najboljša reklama. Pomisli, kako delajo ultramožje, kako stoje drugi za drugega in hvalijo svojo robo neredko ob troških resnic. Cankar vrže na popir par sijajnih kontrastov zvonkih porekel in uničen je ta in povzdignjen do nebes je drugi. Pesmi ocenjevati je silno obupalno

delo. Secirati jih ne kaže, vobče pograjati ali pohvaliti ne zadošča. Naposled je vendar le merodajna o seba kritikova, če velja za moža ukusa in vednosti. »Ugaja mi — meni se zdi pesem lepa«, s temi stavki je potem ocena gotova. —

Prave, pristne lirike pri meni ni iskati, zlasti ne takozvanih Stimmungslieder. Sicer pa prepuščam sodbo Tebi, če namreč hočeš prevzeti oceno.

Jaz sem zdaj še dokaj zdrav in upam, da prejde bolezen mirno in brez posledic. Pošlji mi, prosim, naslove Tebi znanih naročnikov, da jih združim s svojimi. Po sv. treh Kraljih se na vsaki način vidimo. Najbrže jo potegnem enkrat v Želimlje. Dotlej bodi srčno pozdravljen! Vesele prazniče!

Tvoj

A. Medved.

Kamnik (Vrhpolje), 21. 10. 07.

Ljubi prijatelj!

Spodobi se, da tudi Tebi pišem,
predraži moj France,
in v kratkih črtah Ti narišem,
kako počutim se.

14 dni že bivam s svojo sestro, Jeleno, na Vrhpolji v lepem stanovanju. Odkar imam svojo kuhinjo, vrača se mi zdravje kar vidno. Reš me časih še napadajo boleti, toda milše in redkeje. Pridno delam. Gregorčičeve poezije sem že uredil in rokopolis odposlal. Zdaj pišem glumico »Prvi april« za Večernice. Potem se lotim Kacijanarja, ki ga že toliko let tolčem